

Τέταρτο Θέμα-Τρόπος αξιολόγησης

[12/8/2019](#)

Το τέταρτο θέμα σχετίζεται με τα μη λογοτεχνικά κείμενα και αφορά στη γραπτή παραγωγή κριτικού λόγου, 300 έως 400 λέξεις (ανάλογα με τη βαρύτητα του θέματος), το οποίο ανταποκρίνεται σε συγκεκριμένο επικοινωνιακό πλαίσιο (σκοπό, πομπό, αποδέκτες, κειμενικό είδος) και ζητεί από τους μαθητές/τριες την ανάπτυξη τεκμηριωμένης προσωπικής γνώμης, τη συμφωνία ή τη διαφωνία τους με προβλήματα, θέσεις, στάσεις, στερεότυπα, προκαταλήψεις κ.ά. που θέτει το κείμενο/θέτουν τα κείμενα αναφοράς. Το τέταρτο θέμα βαθμολογείται με 30 μονάδες.»

[Εκφωνήσεις θεμάτων -Οδηγίες αξιολόγησης 16/9/2019](#)

Κριτήριο 1

Επιχειρηματολογικό κείμενο - ανακοίνωση στον τύπο

Ρόλος: Εκπρόσωπος μη κυβερνητικής οργάνωσης για τα ανθρώπινα δικαιώματα

Αποδέκτες: Ευρύ κοινό

Θέμα: Με ποιους τρόπους το σχολείο μπορεί να βοηθήσει τους μαθητές και τις μαθήτριες να ξεπεράσουν στερεοτυπικές απόψεις που έχουν να κάνουν με τα πρότυπα φύλου; (Μονάδες 30)

Κριτήριο 2

Στο πλαίσιο αφιερώματος για τα 100 χρόνια από τη λήξη του Α΄ Παγκοσμίου Πολέμου, αξιοποιείτε στοιχεία από τα κείμενα και γράφετε ένα άρθρο (300-400 λέξεων) στη σχολική εφημερίδα, όπου παρουσιάζετε τους παράγοντες που οδηγούν σε πολεμικές συγκρούσεις τα κράτη και τον ρόλο της ιστορικής εκπαίδευσης στη συμφιλίωση των λαών και στην ενδυνάμωση της ειρήνης ανάμεσα στα κράτη. (Μονάδες 30)

Κριτήριο 3

Η στάση των κοινωνιών απέναντι στις όποιες τεχνολογικές εξελίξεις είναι αντιφατική: την ίδια στιγμή που τονίζονται οι κίνδυνοι, τονίζονται και τα οφέλη που θα προκύψουν. Πώς ερμηνεύεται αυτή η αντίφαση; Να προσδιορίσετε τη δική σας στάση σχετικά με την τεχνολογική πρόοδο, σε ένα δοκίμιο 300 περίπου λέξεων. (Μονάδες 30)

Κριτήριο 4

Κειμενικό είδος: επιχειρηματολογία (επιλέξτε ελεύθερα τον τύπο του κειμένου σας)

Πομπός: τελειόφοιτος Λυκείου

Αποδέκτης: ηγεσία του Υπουργείου Παιδείας

Θέμα: αξιοποιώντας τις πληροφορίες των Κειμένων I και III, να καταγράψετε τα εφόδια που πρέπει να διαθέτει ένας νέος στον σύγχρονο κόσμο και να καταθέσετε προτάσεις για την παροχή τους από το ελληνικό σχολείο.

Έκταση: 300 έως 400 λέξεις. (Μονάδες 30)

[11/11/2019 και 10/1/2020](#)

Για το τέταρτο θέμα (παραγωγή λόγου) διευκρινίζεται ότι:

- Το Θέμα Δ σχετίζεται με τα μη λογοτεχνικά κείμενα και αφορά τη γραπτή παραγωγή κριτικού λόγου **300 έως 400 λέξεων (ανάλογα με τη βαρύτητα του θέματος)**.

- Υπηρετεί συγκεκριμένο επικοινωνιακό πλαίσιο (σκοπό, πομπό, αποδέκτες, κειμενικό είδος).

- Σε αυτό ζητείται από τους/τις μαθητές/-ήτριες η ανάπτυξη τεκμηριωμένης προσωπικής γνώμης ως προς τη συμφωνία ή τη διαφωνία τους με προβλήματα, θέσεις, στάσεις, στερεότυπα, προκαταλήψεις κ.ά. που θέτει το κείμενο / θέτουν τα κείμενα αναφοράς.

- Όταν γίνεται λόγος για «αξιοποίηση πληροφοριών και βασικών εννοιών του κειμένου αναφοράς», επισημαίνεται η αξιολόγηση της κρίσης του/της μαθητή/-ήτριας, στον βαθμό που λαμβάνει υπόψη ή αγνοεί σημαντικές πτυχές του προβληματισμού, όπως αυτές προβάλλονται στο κείμενο (ή στα κείμενα) αναφοράς.

- Αυτό δεν σημαίνει την αντιγραφή ιδεών των κειμένων αναφοράς, την αυτούσια αναπαραγωγή και τον σχολιασμό τους.

- Αποτιμάται η δημιουργική αφομοίωση και η αξιοποίηση του περιεχομένου ή των απόψεων που περιλαμβάνονται σε αυτά, για την παραγωγή τεκμηριωμένης θέσης, για τη συγκρότηση της στάσης του/της μαθητή/-ήτριας, της συμφωνίας ή διαφωνίας ως προς το ζητούμενο.

- Οι μαθητές/-ήτριες, δηλαδή, λαμβάνουν υπόψη τα κείμενα αναφοράς με σκοπό να τοποθετηθούν κριτικά με βάση τα προσωπικά τους βιώματα, να πάρουν δηλαδή θέση απέναντι σε ένα θέμα ή ερώτημα που τίθεται ως ζητούμενο. Γι' αυτό και τα κείμενα αναφοράς πρέπει να κινητοποιούν τη σκέψη των μαθητών/-τριών και να τους προκαλούν να πάρουν θέση.

- Τα ερωτήματα που τίθενται σε κάθε θέμα πρέπει να είναι τόσα και τέτοια ώστε να μπορούν να απαντηθούν με σαφήνεια και επάρκεια στο όριο των λέξεων που έχει τεθεί ως ζητούμενο.

Ενδεικτικές εκφωνήσεις θεμάτων παραγωγής λόγου:

- Αξιοποιώντας δημιουργικά τις πληροφορίες (π.χ. επιχειρήματα, ιδέες, εκφράσεις κ.ά.) από το κείμενο ή τα κείμενα αναφοράς με την ιδιότητά σας ως μαθητές/μαθήτριες να αναπτύξετε τις απόψεις σας σχετικά .... Το κείμενό σας να έχει τη μορφή άρθρου το οποίο θα δημοσιευτεί στο περιοδικό του σχολείου σας (γύρω στις 350 λέξεις).

- Ο αρθρογράφος υποστηρίζει τη θέση ότι .... Εσείς συμφωνείτε ή διαφωνείτε με τη θέση αυτή; Να υποστηρίξετε τη γνώμη σας σε ένα κείμενο 350 λέξεων, το οποίο θα έχει τη μορφή διαδικτυακής επιστολής προς αυτόν.

- Στο κείμενο παρουσιάζονται κάποια προβλήματα που έχει το σύγχρονο σχολείο. Ποιο από τα προβλήματα αυτά θεωρείτε ως το πιο σημαντικό; Να εξηγήσετε την άποψή σας και να προτείνετε τεκμηριωμένα κάποιους ενδεικτικούς τρόπους επίλυσής του αξιοποιώντας τη δική σας μαθητική εμπειρία. Το κείμενό σας να έχει τη μορφή και το ύφος της ομιλίας σε μια εκδήλωση στο σχολείο σας (γύρω στις 350 λέξεις).

- Υπόθεσε ότι συμμετέχεις σε συζήτηση σε γνωστή σελίδα κοινωνικής δικτύωσης με θέμα την κοινωνική συμπεριφορά των ανθρώπων. Να εκθέσεις σε 300-400 λέξεις την προσωπική σου

Επιμέλεια: Μαρία Κάππου

γνώμη σχετικά με το αν η ευγένεια είναι έμφυτη ή επίκτητη ιδιότητα. Για την οργάνωση του κειμένου σου μπορείς να αξιοποιήσεις στοιχεία από τα κείμενα αναφοράς

- Λαμβάνοντας υπόψη τη θέση του αρθρογράφου στο κείμενο αναφοράς Ι, καλείστε να τοποθετηθείτε στο εξής ερώτημα: Θεωρείτε ότι....

Είδος κειμένου: Άρθρο

Πομπός: Μαθητής/Μαθήτρια

Μέσο: Εφημερίδα πανελλαδικής κυκλοφορίας

Αποδέκτης: Ευρύ αναγνωστικό κοινό

Όριο λέξεων: 350 λέξεις

- Ποια η γνώμη σου σχετικά με την άποψη που διατυπώνεται από πολλούς σήμερα ότι ο άνθρωπος είναι όσο ποτέ άλλοτε ελεύθερος να αποφασίζει και να επιλέγει στη ζωή του όσα ο ίδιος επιθυμεί;

Είδος κειμένου: Επιχειρηματολογικό

Περίσταση επικοινωνίας: Αγώνας επιχειρηματολογίας

Ιδιότητα: Μαθητής/-ήτρια

Για το Δ΄ θέμα του διαγωνίσματος (παραγωγή λόγου)

Γενικές παρατηρήσεις

Για τη βαθμολόγηση του Δ΄ θέματος πρέπει να λαμβάνεται υπόψη ότι ως προς το περιεχόμενο δεν υπάρχουν αυστηρά προδιαγεγραμμένες, προτιμώμενες απαντήσεις. Ο περιορισμός των λέξεων δεν επιτρέπει στον μαθητή ή τη μαθήτριά του την αναπαραγωγή όλων όσα γνωρίζει. Οι μαθητές και μαθήτριες οφείλουν να αξιολογήσουν τι από αυτά που γνωρίζουν αποτελεί κατάλληλο σχετικό περιεχόμενο για το συγκεκριμένο θέμα.

Βασικό κριτήριο για την επάρκεια του περιεχομένου είναι η ποσότητα των δεδομένων που αξιοποιεί ο μαθητής και η μαθήτριά του. Αναφέρει, δηλαδή, ικανό αριθμό στοιχείων ώστε να γίνεται πειστικός/ή σε όσα ισχυρίζεται; Δεν απαιτούμε οι μαθητές και οι μαθήτριες να αναπαράγουν στερεότυπα σχεδιαγράμματα, αλλά κατά την κρίση τους να επικαλούνται τόσες πληροφορίες όσες χρειάζονται, για να στηρίξουν τη θέση που υποστηρίζουν.

Άλλο βασικό κριτήριο για την αποτίμηση του περιεχομένου είναι η ποιότητα του περιεχομένου. Οι μαθητές και οι μαθήτριες αναπαράγουν μηχανιστικά απόψεις και νοήματα που έχουν «αποστηθίσει» ή όποιες ιδέες και απόψεις που έχουν αξιοποιήσει στα κείμενά τους είναι προϊόντα της δικής τους κρίσης, προκειμένου να πετύχουν τον επικοινωνιακό τους στόχο; Στο σημείο αυτό να τονισθεί ότι το κριτήριο της επίτευξης του επικοινωνιακού στόχου συνδέεται άμεσα με την ποιοτική και ποσοτική όψη του περιεχομένου και δεν αποτελεί μια προσχηματική επίκληση των τυπικών χαρακτηριστικών του είδους κειμένου που ζητείται.

Στα κριτήρια που αφορούν στην οργάνωση υπολογίζονται: η συνάφεια του περιεχομένου με τα δεδομένα και τα ζητούμενα του θέματος που καλούνται οι μαθητές και οι μαθήτριες να αναπτύξουν, καθώς και η αξιοποίηση του κειμένου αναφοράς. Τα θέματα παραγωγής λόγου, σύμφωνα με όσα ορίζει ο νέος τρόπος αξιολόγησης, έχουν στενότερη σχέση με το κείμενο αναφοράς. Η δημιουργική αξιοποίηση και ο μετασχηματισμός σημείων του κειμένου αναφοράς αποτελούν κριτήριο για την καλή οργάνωση του θέματος, σύμφωνα με τις οδηγίες.

Στα κριτήρια που αφορούν στην οργάνωση προστίθενται η συνοχή και η νοηματική αλληλουχία του κειμένου.